

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 4. maja 2017 - Leto XXVII, št. 18

stran 2-3

SREČANJE ZAMEJSKIH UČITELJEV NA AVSTRIJSKEM KOROŠKEM

Alojzij Kozar - Dober in Nezlomljiv
stran 4

Dan zemlje ...
stran 10

Pet prijateljev na razpotju Evropskega parlamenta
stran 6

Dober pop se vči do smrti... Ka pa dober školnik?

Pregovor pravi, ka se dober pop do smrti vči. Dja tak mislim, ka tau ranč tak vala za vse druge lidi, eštje posebej za lerance pa školnike. Sploj pa v tom našom cajti, gda se vse tak brž spreminja. V zadnji petnajsti lejtaj se je vejndrik trikrat vömejno Nacionalni šaulski kurikulum (Nemzeti Alaptanternv), dapa ne spreminja se samo učna snov (tananyag), liki mlajši pa mi sami tō. Zatok je nigdar nej odveč, če ojdimo na izpopolnjevanja (továbbképzés), na seminare ali na takšna srečanja, gde se kaj leko navčimo od drugi kolegov, dapa na takšna strokovna srečanja je vse bole težko dobiti lidi, pa leko so na Vogrskom, v Sloveniji ali indrik v zamejstvu.

Gnauksvejta (pred kakšimi trestimi lejt) priti na lišto slovenski školnikov pa leranc, steri so šli v Slovenijo na seminar slovenskoga jezika, je biu privilegij. Vsikšo leto se je telko pedagogov glasilo, ka si kak študent trno težko daubo mesto. Pa tistoga ipa je seminar eške dva kedna trpo, iz Lentina smo se z rednim busom pelali do Maribora ali Ljubljane, pa se niške nej spravlo s tejm, kak ti prideš do Lentina pa od tam domau. Včili smo se dopodneva pa zadvečerek, po večeraj so bili kulturni programi, koncerti in srečanja. Leko, ka smo drugi keden že malo trūdni bili pa mrnjavili, dapa sto je emo željo, se je dosti leko navčo... Dosti gezika tō, najbolje pa tau, kak moraš poštvatvi svoj gezik, svojo kulturo, ka go samo tak leko prejkdáš mlajšom.

Po devetdeseti lejtaj, gda je prišla demokracija, so tau demokracijo malo naaupek tomačili v šaulaj, stere so več skurok nej mele strokovnoga nadzora (ukinili so nadzornike), zatok so pa školnicke, lerance in vzgojiteljice se tō menje(krat) glasilile na seminare v Slovenijo. Istina, ka so letno večkrat meli paudnevne izpopolnjevanja doma, stere njim je organizirala svetovalka za porabsko slovensko šolstvo. Dapa tau je nej gnako, kak gda si dva kedna ali en keden v Sloveniji pa je kauli tebe vse slovensko (zvün predavanj na seminari, napisi, guč na cesti, v bauti...).

Pomalek smo prišli tak daleč, ka je seminar že samo en keden trpo, pa dunkt nej bilau zavolé lidi, eške tak tō nej, ka so zvün učitelov nanga ojdli že ništrni drugi tō, steri delajo v kulturi, pri medijaj ali nindrik indrik.

Lani sploj nej bilau seminara za porabske školnike pa lerance v Sloveniji. Organizatorge so se tak odlaučili, ka de seminar samo vsakšo drugo leto.

Po najnovejši informacijaj se je za letošnji seminar zglasilo kauli dvajsti lidi. Samo vüpamo leko, ka de tau dobra rešitev.

Marijana Sukič

NA KOROŠKEM JE BILO FLETNO

SREČANJE ZAMEJSKIH UČITELJEV

Od četrta 20. aprila do sobote 22. aprila 2017 je na avstrijskem Koroškem, na skrajnem jugozahodnem delu pokrajine, v kraju Ledince v Rožanski dolini, potekalo že tradicionalno »Srečanje učiteljic in učiteljev iz zamejstva«. Lansko leto je srečanje gostil Monošter oziroma širše Porabje in narodnostno mešano območje Prekmurja, čez dve leti pa naj bi bilo srečanje na italijanski strani. Srečanja zamejskih učiteljev smo se udeležili tudi trije predstavniki iz Porabja.

Srečanja učiteljev in učiteljic, vključno z višjimi svetovalci, zaposlenimi na Zavodu za šolstvo Republike Slovenije, in s predstavniki Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, se skoraj vsako leto udeležijo učitelji iz vseh zamejskih območij: z avstrijske Štajerske in Koroške, iz celotnega zamejskega dela Slovencev v Italiji, z Reke in Varaždina na Hrvaškem ter seveda iz Slovenskega Porabja na Madžarskem. Letos smo se iz Porabja v dolino pod Karavankami odpravili trije zaposleni v Porabju: višja svetovalka za šolstvo v Porabju mag. Valerija Perger, učitelj števanske dvojezične šole Zoltán Majczán in učitelj asistent na dvojezični gornjeseniški osnovni šoli Nino Gumilar.

Z velikimi pričakovanji po izmenjavi izkušenj in z veseljem po skupnem druženju z ljudmi, ki opravljajo

zamejskih učiteljev. Bilo je lepo, da smo kot delček tudi mi, Porabci, zapolnjevali celoto zamejskih pedagogov. Gostje in vsi ostali udeleženci so nam to večkrat potrdili – še posebej tisti, ki so bili lansko leto na srečanju v Porabju in imajo od tam lepe spomine.

Po četrtkovem spoznavnem večeru in skupni večerji sta nas najprej prišla obiskat predstavnika kreativne jezikovne delavnice Vilina s slovenske Koroške, ki s svojim animiranjem soustvarjata motivacijo za učenje slovenskega jezika tudi po zamejstvu. Skozi igro, ples in petje poskušata s slovensko

prostoru sta dobrodošla izbira.

Petkov dan je bil namenjen aktivnostim, pri katerih smo vsi učitelji lahko boljše spoznali življenje in delo tamkajšnjih vrtcev, osnovnih šol (ljudskih in novih srednjih) in višjih

Zamejski učitelji so si ogledali

Nino Gumilar je predstavil delo učiteljev-asistentov v Porabju

isto poslanstvo, se nas je v dolini Rož pod goro Jepo (slovensko Kepo) zbrala lepa skupinica, čez trideset

besedo navduševati svoje mlado občinstvo. Za popestritev in nekoliko drugačno delo v samem šolskem

šol. V dveh skupinah smo dopoldne obiskali tri šole in vrtec: v kraju Ledince (trijezični vrtec in ljudsko osnovno šolo) in v kraju Šentjakob v Rožu (ljudsko osnovno šolo in novo srednjo šolo), popoldne pa smo obiskali še Višjo šolo za gospodarske poklice v Šentpetru. Gostoljubnost koroških ravnateljev in učiteljev, ki so nas lepo sprejeli, pogostili in poskušali odgovoriti na vsa naša vprašanja o učenju slovenskega jezika na njihovih šolah, je po obisku šolskih ur na nekaterih šolah nekoliko splahnela in dajala

V NA AVSTRIJSKEM KOROŠKEM

*mau čriez hmajneco,
n z moj zibeuko.
e mameca moja
le haji, hajo."*

*em rožanskem narečju,
anc Treiber)*

mešana občutja. Kljub dobremu in kompetentnemu kadru je bilo pri pouku slovenskega jezika moč čutiti, da tako kot pri nas v Porabju, prihaja zelo malo otrok v šolo z znanjem slovenščine. Starši, čeprav ponekod doma še govorijo

i tudi učne ure

narečje, se s svojimi otroki ne pogovarjajo slovensko, tako da vso breme tega izživa »naučiti se slovensko« nosijo šole in seveda učitelji. Poleg tega v Avstriji obstaja še dodaten problem: osnovne šole so deljene na ljudske (od 1. do 4. razreda) in na nove srednje šole oziroma na gimnazije (od 5. do 8. razreda). Tako je bilo pri našem obisku moč opaziti velik upad pri znanju, ki so ga imeli učenci, v primerjavi z ljudsko šolo, na novi srednji šoli. V višjih šolah (konkretno v Višji šoli za gospodarske poklice v Šentpetru) je

situacija nekoliko drugačna, ker imajo na šoli kar veliko učencev iz matične domovine Slovenije, saj je zraven tudi dijaški dom, ki ga tam že od vsega začetka vodijo redovne sestre iz Slovenije. Tudi tukaj se je pokazalo, da je eden izmed pozitivnih in spodbudnih dejavnikov »konkreten in fizičen pojav matice v zamejskem okolju« - v Avstriji so to slovenski učenci, v Porabju pa zadevo »rešujemo« z učitelji in vzgojitelji asistenti. Podrobneje je bilo prav delo učitelja asistenta v Porabju predstavljeno tudi vsem navzočim na Višji gospodarski šoli v Šentpetru, in sicer v programskem delu »Utrinki iz zamejstva – iz prakse za prakso«. Poleg dela učitelja asistenta v Porabju se je predstavila še učiteljica slovenskega jezika na Reki, ki je tamkaj, pred dvema mesecema, začela preko projekta »slovenska soba« poučevati slovenščino. Večer smo zaključili z večerjo

Zoltán Majczán in Nino Gumilar pri dvojezičnem krajevnem napisu

in s prijetnim kulturnim programom, kjer se je poleg tamburaške skupine in moškega pevskega zbora, slišala tudi »rožanščina« - pravo rožansko narečje s tonemskim naglasom in z vsem njegovim ostalim značilnim vokalizmom. Sobotni dan je bil namenjen izletu po Rožanski

dolini: ogled vitražev domačega umetnika Valentina Omana v mrliški vežici v Ledincah, vzpon do razvalin starega gradu Bekštanj, vožnja do Baškega jezera, posebej zanimiv pa je bil voden ogled keltskega muzeja in njegovih odkritih gomil v Rožeku. Po poznem kosilu smo s prijetnimi vtisi in z novimi poznanstvi sklenili naše druženje in se odpravili vsak na svoj konec. Ob vseh lepotah avstrijsko-slovenskih Karavank: na pol zasnežene gore Jepe, z rumenim regratom razcvetenimi polji doline Rož, z vsemi čudovitimi modrinami koroških jezer ... smo na koncu po tridnevem slovenskem druženju zamejskih učiteljev zopet prišli do enotnega mnenja: »Dokler je živ jezik, so živi ljudje«. In tudi v Avstriji se bo v prihodnosti za več slišnosti slovenščine treba vedno bolj boriti. Kajti kot je na družabnem omrežju ob objavi tega dogodka

Dva jezika, dve kulturi

Sombotelški Slovenci in Madžari v Murski Soboti se že 12 let padajivamo. Mi to v varaši živimo, pa uni to. Mi smo to z vesi prišli v varaš, pa uni to. Gučimo dva jezika, poznamo dve kulturi: slovensko pa madžarsko. Mamo gnake probleme: starejši smo gratali, pomalek vömeramo. Mladina, na žalost, se več ne zanima za jezik in kulturo svoji starcov, stari starcov. Depa tau je tak po cejlom Madžarskom, cejloj Sloveniji in po cejlom svejti. Mladina se ne družji v društvej, liki v virtualnom svejti, na facebooki.

Soboške ženske so spejvale vesele pesmi

Svejt je takši, nemamo kaj. Mi starejši, šteri živimo eške po indašnjom, smo radi gé, če se leko srečamo eden z drugim. Zatok smo letos pozvali v Somboteu na Djürdjevo senje, 22. aprila soboške Madžare. Uni ranč tak majo pesmarce kak mi. Predsednica Madžarskoga društva Baráti Kör Žuža Sečko to spejva. Zbor vodi Ilona Szomi. Spejavajo že 12 lejt: madžarske ljudske pesmi, prekmurske madžarske in slovenske pesmi, priložnostne, adventne in božične.

Ništerne pesmi je naša publika z njimi spejvala

V sombotelskom škanzeni so na odri spejvali prekmurske madžarske in slovenske ljudske pesmi. Rozalija Danč je gorštejla dve svoji pesmi. Zvün sombotelskoga slovenskoga društva je njini program poslušo generalni konzul RS v Monoštri dr. Boris Jesih to.

Po tistom smo pa v slovenskoj dijnatoj iži vküper spejvali. Ta iža je letos 15 lejt stara, zatok je Sombotelška slovenska samouprava dala napraviti karte s štirimi kejpami in je na nji na kratko slovenski in madžarski nutpokazala tau ižo. Letos vsi, šteri pridejo v tau slovensko ižo, štera je iža Slovincov v Somboteli in vsej Slovincov na Madžarskom, dobijo tau razglednico za spomin. Nam, sombotelskim Slovincem pa vsej 60 programov, štere smo meli v preminauči 15 lejtaj v slovenskoj iži, ostane v lejpom spomini.

Marija Kozar

*Besedilo: Nino Gumilar
Slike: Valerija Perger*

PREKMURJE

Poštija

Murska Sobota naj bi do avgusta drugoga leta dobila nauvo poštijo. Tau de 2700 metrov dugi tau južne obvoznice (déli elkerülőút), steri de povezo Tišinsko in Panonsko vilico, od tan naprej pa de vse do krožišča pri Čardi (vzhodna obvoznica) nauva poštija vsvkuper koštala tresti milijonov evronov.

Soboški župan Aleksander Jevšek je na slavlji, steroga so pripravili ob začetki del, povedo, ka vüpa, ka de cesta poskrbela, ka v varaši nede več tak gaustoga prometa in ka do zatau lidgé leko bole zdravo živeli. Pauleg toga naj bi obvoznica pomagala tudi tistim, steri majo firme v industrijski coni, ka do bole brž leko prišli na avtocesto. Pomagala de tudi Goričancem in vsen vam, steri se iz Porabja napautite v slovenski glavni varaš, ali pa te šli kama inan po Sloveniji.

Južni tau obvoznice de košto šest milijonov evronov. Prekmurska firma Pomgrad, stera je vküper s partnerom Asfalti Ptuj gvinila na razpisi in je prejk vzela delo, de mogla napraviti ške dvej krožišči in 43 metrov dugi nadvoz (felüljáró) nad štrejko. Minister za infrastrukturo Peter Gašperšič, steri je delavci simbolično prejkdau klüče mašine, s sterim so začnili delati na gradbišči, je napovedo, ka de še v tom leti rosag začno dojküpvüvati zemlau za vzhodni tau obvoznice.

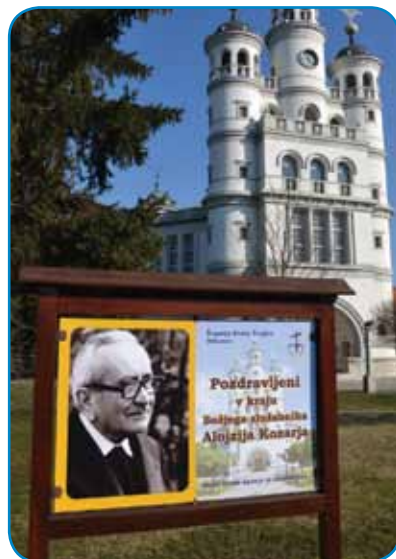
Vsakša dobra stvar ma dostakrat tudi svojo lagvo. Gda vidim, kak so mašinge gorskopali zemlau tam, gé so ške lani rasli pšenica, kukurca ali kaj tretjoga, mi je nej vseeno. Pravijo, ka je v zadnji deseti lejtaj Slovenija pozidala več kak 30 gezero hektarov njiv. Med 27. članicami Evropske unije ma skor najmenje njiv na človeka, vej pa je na 25. mestu. Evropsko povprečje je 21 arov na prebivalca, slovensko pa samo osem arov.

Silva Eöry

Odranci - Murska Sobota

ALOJZIJ KOZAR - DOBER IN NEZLOMLJIV

Ob obletnici smrti božjega služabnika Alojzija Kozarja je župnija Odranci izdala knjižico z naslovom *Dober in nezlomljiv*. Knjižico je na novinarski konferenci predstavil

Lojze Kozar, generalni vikar soboške škofije in župnik v Odrancih. Dosedanje postopke za beatifikacijo Alojzija Kozarja pa je predstavila Klavdija Dominko, postulatorka. Župnik Lojze Kozar ml. je pojasnil besedi *dober* in *nezlomljiv*. Da je bil dober, govori veliko stvari. Skupaj z najožjimi sodelavci je bil leta 1947 na montiranem sodnem procesu obsojen na zaporno kazen. »Ker je bilo očitno, da ni razlogov za obsodbo, se je Kozar hotel pritožiti na višje sodišče. Sodnik in javni tožilec sta prišla k njemu v celico in mu obljubila, da bodo izpustili obsojene cerkvene odbornike, če se ne pritoži. Kozar je malo pomislil, nato pa dejal: »Če jih danes izpustite, se ne bom pritožil.« Najprej sta nekaj mencala, nato pa obljubila in še isti dan so vsi odborniki-verniki odšli domov, on pa je ostal v zaporu do izteka kazni in nosil breme krivične obsodbe do smrti.« Šele po smrti je ljubljansko vrhovno sodišče razveljavilo sodbo lendavskega sodišča in Alojzija Kozarja razglasilo za nedolžnega.

Neprijetno (in iz sedanjega zornega kota nepotrebno) je tudi vse, kar se je dogajalo in zgodilo pri pripravah in gradnji cerkve v Odrancih. Skoraj dvajset let se je Alojz Kozar trudil, da bi verniki v Odrancih lahko zgradili cerkev. Tedanja oblast je postavljala različne ovire in celo neke vrste pasti (ponujeno članstvo v *Ciril-Metodijskem društvu*). Z vztrajnostjo mu je uspelo dobiti dovoljenje za gradnjo cerkve, toda ker nesreča nikoli ne počiva, se je pri zidavi zgodila huda delovna nesreča z osmimi smrtnimi žrtvami. Tudi to je moral

plačati z zaporom in pokazal je, da je nezlomljiv. Peripetije in grenke izkušnje je podrobno opisal v avtobiografski zgodbi, v knjigi *Neuničljivo upanje* (ki je po mnenju avtorja tega zapisa nadvse poučno branje o tedanjih, zdaj težko razumljivih razmerah v Jugoslaviji oziroma Sloveniji in Prekmurju).

Alojz Kozar je tudi avtor knjig *Materina ruta*, *Premakljivi svečnik*, *Takšen prag*, *Nema piščalka*, *Pajkova mreža*, *V Porabju doma* in že omenjene *Neuničljivo upanje*. Monografijo o pisatelju Alojziju Kozarju je z naslovom *Vsa moja ljubezen* napisal Lojze Kozar ml.

V drobni brošuri so številni podatki o življenju in delu župnika in pisatelja Alojzija Kozarja, ki se je moral kot zaveden slovenski duhovnik brez znanja madžarskega jezika med drugo svetovno vojno izseliti na Madžarsko. Alojz Kozar se je rodil v Martinju, krščen pa je bil na Gornjem Seniku in velik prijatelj Slovencev v Porabju.

V brošuri so objavljene tudi fotografije, na ovitku je prijazna pesem, ki jo je napisal Lojze

DOMOVINA JE LJUBEZEN

V soboto, 22. aprila, se je v dvorani Kulturnega doma v Šempasu odvijala enajsta tradicionalna prireditev z naslovom DOMOVINA JE LJUBEZEN. Organizator prireditve, Kulturno prosvetno

Gornjeseniški folkloristi pred nastopom

društvo Šempas, vsako leto povabi tudi kulturne skupine iz zamejstva. Letos so se koncerta udeležile skupine iz Hrvaške,

Obiskali smo tudi čebelarja, fotografa, gozdarja dr. Franca Šivica, ki nam je predstavil skrivno življenje čebel

Italije, Madžarske in domačini. Folklorna skupina ZSM Gornji Senik se je predstavila s porabskimi plesi. Srečanje je potekalo v prijateljskem vzdušju, nastopajoči smo se vrnili domov polni lepih vtisov.

Gyöngyi Bajzek

Kozar ml. »Služabnik dober, nezlomljiv/ nam v knjigah sled je zapustil,/ da upanje krepil bi,/ ko noč na dušo se spusti«// je tretji verz iz pesmi *Dober in nezlomljiv*. Tudi tu moram napisati, da je prav presenetljivo, koliko pomenljivega je mogoče napisati in pokazati na fotografijah le na dvajsetih straneh manjšega formata. Klavdija Dominko je predstavila prehojeno pot in narejene korake v postopku za beatifikacijo božjega služabnika Alojzija Kozarja. Tako je škof dr. Peter Štumpf za potek

postopka imenoval teološka komisija zbiranja gradiva, kar je najobsežnejša naloga, ker je potrebno zbrati in urediti vso pisno in drugo gradivo o kandidatu. Škof je ustanovil tudi posebno cerkveno sodišče, ki zbira pričevanja ljudi, ki so Alojzija Kozarja poznali. Pri tem sodelujejo priče iz soboške škofije in Madžarske. Da je lahko kdo razglašen za blaženega in za svetnika, se mora zgoditi tudi čudež.

Ernest Ružič
Foto: L. Kozar

VARAŠKA CERKEV NAZAJDOBI NEKDEŠNJO LEPOTO

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Zemlja je nej naša

V Železni županiji se majuša začne sezona, ka tisto smetje, ka v smetnjak ne more se vödjati, podjetje Müllex vküppobere pa odpela. Tau je tašo smetje (odpad), ka je velko, ka nejma mesto v smetnjaki, kak pohišstvo, okna, hladilniki pa še dosta drugoga, dapa zato nej vse. Nej slobaudno vösklasti traktor gumine, akumulatore, črpnje, cigle, ka pri zidanji ostane, stare avtone pa nika tašo, ka je nevarno za naravo. Kak npr. kakšne čemere pa vse druge kemikalije, zato ka tak ne odpelajo. Tau je fejš dobro, ka tašo smetje odpelajo, zato ka se cejlo leto dosta vse vküpnabere. Ka so delali prvin, gda še takši akcij nej bilau po vasaj? Vsakši mešec ali gda je telko vküpprišlo, so v talige ali na kaule sklali smetje pa so ga v grabe zvozili, gde so prvin šauder ali pejssek kopali. Nika je s tauga tasprnelo, drugo je nutzaraslo, ka je pa veter dosejno, tisto je pa po vesi noso. Tau so najbolje kakšne folije pa plastike bile. Té so najbola uše, zato ka vseeno, če so vanej ali pod zemlaup té nikdar ne sprnejo, pa tau je fejš nevarno za naravo. Leko bi prajli, ka te zdaj je vse vreda pa rejšeno s tejm, ka Müllex smetje odpela, dapa nej je tak, zato ka oni samo tisto odpelajo, ka je vödjano v smetnjak. Tisto smetje, ka po goštjaj pa proti vasaj pri pauti edni nejnormalni vözlüčejo, oni ne morejo vküppobrat. Eden tau tauga smetja vö iz varašov pripelajo, samo tau nikdar nemo razmo, zaka ga ne ličijo tam v smetnjak. Drugi tau smetja pa iz Slovenije, najbola pa iz Avstrije pripelajo tisti Vaugri, steri tam staro železo vküpberejo. Gda prejk meje pridejo, te pa völičijo iz avtona vse tisto, ka so še tam zraven vcujdobili. Če bi po mojom bilau, dja bi te tak štrafo, ka bi več nikdar nej smetja völičali. Vej pa tau moramo vedeti, ka je Zemlja nej naša, mi smo go samo zato dobili, aj žive-mo na njej, pa nej samo mi, liki vse živali pa vse rastline.

Karči Holec

»18. novembra 2007, pred desetimi lejtami, smo držali prvo slovensko mešo v varaš-koj cerkvi. Pred tistim je tü redni bogoslužij v maternoj rejči nej bilau« - nam je začni-la pred monoštrskov baročnov cerkvov pripovejdati slovenska

2007 pa 2010 donk gorobno-vili konstrukcijo streje, fasado (homlokzat) pa druge kamene elemente. Tistoga ipa so s pomočjavu penez monoštrskoga lüstva (ofer pa 1 % porcov) ino občine vöminili ništerna pofarbana okna, depa delo je eške nej končano.

Madžarski Parlament se je decembra 2010 odlaučo, ka pomore s 100 miljauni forintov, ka leko obnavijo sve-tišče (szentély), ka se je vcejlak prišikalo napraviti. »Lani je Mini-strstvo za človeške vire (EMMI) s 50 milijau-ni forintov pomagalo, ka aj bi se popravile orgole pa cejli koruš, začnili smo restavri-rati freske tö« - je dale tomačila slovenska za-govornica.

»Letos sem prosila po-mauč za obnavljanje

notranjoga tala, restavri-rati smo steli glavno ladjo (föhajó) s freskami vrkaj pa eške vse stranske oltare s kejpami.« Erika Köleš Kiss je povödala, ka bi obnovev stropni fresk koštala po 30-30 miljaunov forintov, stranski oltari vsikši po 35 miljaunov, keipi na nji po 9,5 miljaunov, predganca pa 16 miljaunov. Koruš pa zidina pod njauv sta potrebna kauli 200 miljaunov forintov.

»Prosila sem za obnavu-pohišstva tö, stolic so od 18. stoletja nej vöminili. Dosta je vrejdná spauvednica, depa lesene križe pa malo kapej-lico ranč tak trbej restav-rirati« - je cujdala parlamen-tarna zagovornica. »Najbole so donk erične freske dvej Dorffmeisterov, štere kažejo monoštrsko bitko« - je razto-mačila Erika Köleš Kiss pa eške povödala, ka je v katoličanjski cerkvaj sploj rejdko, ka na stené namalajo kakši posvetni (világi) dogodek.

»Vlada Madžarske se je le-tos 7. aprila odlaučila, ka

cerkev dobi pomauč več kak 535 miljaunov forintov, ka djenau dojde za vsa obnovit-vena dela.« Erika Köleš Kiss je cujdala, ka so od vlade dobili djenau telko penez, kak je una prosila: 535.230.781 forintov. Pomauč je bila že sploj potreb-j-

kša baročna cerkev na Madžar-skem ino simbol Monoštra. Če go štoj gorpoiške, najde na njej slovenske rejči tö. »Tabla, šte-ra dojspiše cerkev pa kak so go zidali, má slovenski na-pis tö. V letošnjom 'Brennero-vom leti' smo v cerkvi vödjali

plakat v slovenskom geziki, vörnicke pa so dobili molitev za raz-glasitev Jánosa Bren-nera za blajženoga v slovenskoj rejči« - je eške cujdala zagovorni-ca. Kak pravi, slovenske meše v varaškoj cerkvi so od začetka do konca vcejlak slovenske, od molitev prejk predge do pesmi.

Obnovitvena dela aj bi končali v dvej lejtaj. Po tistom do se leko lépo-tam monoštrske cerkve čüdivali vsi obiskovalci, če pa štoj - ali slovenske

ali druge narodnosti - nutstau-pi za molitve volo, de v lejpoj Božoj iži gvüšno najšo svoj düšni mér.

-dm-

Varaška cerkev že od daleč pozdravlja vse tiste, šteri pridejo v mesto

na, vej je pa vse (najbole pa freske) že pomalek na nikoj prišlo, stené so začnile pauka-ti. Cerkev s svojim 60 mejterov visikim törmom je tretja najve-

Pogovor o delu zagovornice v Slovenski vesi

Slovenska zagovornica Erika Köleš Kiss se je 27. aprila v Slo-venski vesi srečala s svojimi volivci, ki jih je seznanila s svojim delom v Parlamentu. Med drugim je govorila tudi o svojem po-sredovanju pri podpori madžarske vlade za obnovev monoštr-ske baročne cerkve, ki je biser območja, tako v verskem kot tudi turističnem smislu.

Slovenskovaščani so se ji za njeno delo zahvalili z orhidejo, okrašeno s slovensko trobojnico.

László R. Horváth

Slovenska zagovornica Erika Köleš Kiss se je dosta trüdila za obnovev monoštrske baročne cerkve

narodnostna zagovornica v madžarskom Parlamentu (szlovén nemzetiségi szószóló) Eri-ka Köleš Kiss. Kak je tapravla, so od tistoga mau v varaškoj cerkvi slovensko sveto mešo slüžili slovenski gospaude vsi-kšo tretjo nedelo v mešeci.

»K mešam pridejo zveškoga Slovenci z Monoštra pa Slo-venske vesi, depa narodno-sne organizacije majo dosta takši programov, šteri se zač-nejo tü s slovenskov mešov« - je cujdala slovenska zagov-ornica pa kak peldo povödala Marijino prauškarsko paut »Po enoj pauti« (1Úton), štera se je lani že tretjič končala v varaškoj cerkvi s slovenskov svetov mešov, štero so slüžili murskosoboški püšpek dr. Pe-ter Štumpf.

Če pride kakša skupina iz Slo-venije, Vogrske ali od indrik v Porabje, gvüšno gorpoiške cer-kev Marijinoga vnebovzetja, štero so zozidali med 1748 pa 1764. »Od tistoga ipa so cer-kev skoro nika nej obnavla-li« - je pripovejdale Erika Köleš Kiss pa cujdala, ka so med

OD SLOVENIJE...

Pozeba je udarila

Napovedi vremenoslovcev so se 21. aprila na žalost uresničile, saj so bile temperature v mnogih krajih po Sloveniji pod lediščem. Lani je pozeba povzročila za 44 milijonov evrov škode, po besedah Mirana Nagliča iz Kmetijsko-gozdarske zbornice pa naj bi bil obseg letošnje škode vsaj tako velik kot lani. Najbolj so prizadeti sadovnjaki, vinogradi in povrtnine, pa tudi oljna ogrščica, ozimna žita, zgodnji krompir in solata. Pozeba je med drugim močno prizadela akacijo. Kot ocenjuje predsednik Čebelarstva Slovenije Boštjan Noč, letos paše za čebele ne bo. Ker je tretjina slovenskega medu akacijeva, čebelarji tako pričakujejo za tretjino manj pridelka.

Povečano zanimanje tujcev za nakup nepremičnin v Sloveniji

V letu 2016 se je zanimanje tujcev za nakup nepremičnine v Sloveniji močno povečalo. Kupili so jih kar 28 odstotkov več kot leto prej, ugotavlja geodetska uprava. Tujci so lani v Sloveniji kupili 186 hiš z zemljiščem in 166 stanovanj v večstanovanjskih stavbah, medtem ko so bili nakupi zemljišč na ravni države zanemarljivi. Glede na državljanstvo oziroma državo sedeža kupca je bilo tudi lani med tujimi kupci nepremičnin največ Italijanov, čeprav se je njihov delež v primerjavi z letom 2015 zmanjšal. Sledili so jim Avstrijci in Nemci. Hrvati so padli s tretjega na peto mesto, saj so jih poleg Nemcev prehiteli tudi kupci iz Velike Britanije. Razen Italijanov, ki ostajajo zvesti tradiciji in kupujejo skoraj izključno na obalno-kraškem območju, so kupci iz drugih držav bolj razpršeni po državi.

Pet prijateljev na razpotju Evropskega parlamenta

V Grajski dvorani v Murski Soboti je bila - ob prisotnosti domačega župana dr. Aleksandra Jevška, generalnega konzula RS v Monoštru dr. Borisa Jesiha, predsednice Sveta za slovensko narodno manjšino Varaždinske županije Barbare Antolić Vupora in Klemna Žumra, ki vodi Informacijsko pisarno Evropskega parlamenta v Ljubljani - premiera dokumentarno-raziskovalne-

Soboški dijaki in režiserka na predstavitvi

ga filma z naslovom Pravosodje, svoboda, varnost. To je prvi od petih 25 minut dolgih filmov, ki so ob pomoči evropskih sredstev nastali pod okriljem Televizije AS iz Murske Sote. V projektu, ki so ga poimenovali Pet prijateljev na razpotju Evropskega parlamenta, so sodelovali dijaki petih srednjih šol iz treh držav, in sicer Biotehniške šole Rakičan, Gimnazije Murska Soba, Gimnazije Franca Miklošiča Ljutomer, Druge gimnazije Varaždin in Gimnazije Mihály Vörösmartyja iz Monoštra.

Prizor iz filma

Skupine prijateljev iz različnih lokalnih okolij so predstavile primere dobrih praks, ki na podlagi odločitev Evropskega parlamenta vplivajo na njihovo življenje in življenje njihovih sokrajanov v lokalnem okolju. Soboški gimnazijci - Dunja Panič, Iza Rengeo, Žiga Mekiš Recek, Nina Krpič in Marko Irgolič - so, kot so povedali sami, poskušali najti odgovore na dilemo »varnost ali svoboda«. V Murski Soboti so se pogovarjali z višjim policijskim inšpektorjem Milanom Šandorjem, v Ljubljani z begunci Samerjem Arkavijem in Ahmedom Šamijem iz Sirije ter Šarafudinom Hašamijem, v Bruslju pa z evropskima poslancema Tanjo Fajon in dr. Igorjem Šoltesom.

Vseh pet filmov je režirala Lucija Šiftar, scenarist je Miki Roš, snemalec in montažer Alen Hoheger, snemalka tona Sandra Mohorič, producent pa Simon Balažic, direktor Televizije AS, ki je napovedal, da bodo meseca maja preostale štiri dokumentarne filme premierno prikazali v Rakičanu, Ljutomeru, Monoštru in Varaždinu, nato pa junija na njihovi televiziji in tudi partnerskih lokalnih televizijah na Madžarskem in Hrvaškem.

Tekst in fotografiji: Silva Eöry

Ljubljanski zbor pel pri slovenski maši

Na nedeljo Božjega usmiljenja (nekoč je bila to bela nedelja) je pri slovenski maši v Monoštru sodeloval zbor učiteljev in staršev Waldorfske šole iz Ljubljane, ki je pel pri liturgiji, po maši je pa razveselil vernike s kratkim koncertom. Zbor, ki deluje v oviru

Waldorfske šole, ki je bila ustanovljena pred 40. leti, gre vsako leto na daljšo turnejo, bili so že v Izraelu, v Španiji in na Portugalskem, letos so se odločili za Madžarsko, Poljsko in Slovaško. Zbor vodi Igor Velepich.

Sveto mašo sta darovala vikar za narodne skupnosti soboške škofije Franc Režonja in markovski župnik Dejan Horvat. Naslednja slovenska maša v monoštrski cerkvi bo 14. maja.

László R. Horváth

SLOVENSKA MEŠA
V VARAŠI / MONOŠTRI
BAU
14. MAJA V 16.30 VÖRI

Po Pavlovoj pauti na cvejtno nedelo

Na letošnjo cvejtno nedelo smo se sombotelski Slovenci in padaši muzejov pá odpelali s cugom v Monošter, gospa Médy (sestrična od Judite Pavel) pa se je s Pešta pripelala. Judita Pavel je

Tótha. Z lepi püšlom pa gospau Médy (po dekliško *Jozefino Pleškač*, rodjeno v Korovcaj), štera je 10. aprila mejla 95. rojstni den.

Po meši smo se z busom odpe-

Maužar v muzeji. Stogi: sekretar muzejskoga društva Kálmán Tóth. Sedijo (z leve): Balázs Nagy, Livia Čer, Jenő Krajcar

letos nej mogla z nami priti, za toga volo sem v Muzeji Avgusta Pavla gorštejla iz Pavlovi del podpisana. Letos smo si voodebrali za temo, *kak so pauvali ber/proso in kak so ribe lovili* inda svejta. V muzeji na slovenski razstavi je eden *veuki maužar s tokačom*, v šterom so ber

lali na *Dolenji Senik*, gde nam je župan *Zsolt Monek* nutpoka-zo ves, v šteroj živéjo Slovenci, Nemci pa Madžari. Poglednili smo kolarsko ižo in cerkev. V cerkvi smo se spominali trej erični slovenski plebanošov vesi: *Jožefa Košiča, Jožefa Sakoviča in dr. Mirka Lenaršiča*.

Gospa Médy z dari in padaši

lüşčili. Iz berove kaše so kūjali župo, pekli so go v peči pa go nadejvali v hurke (krvavice). V muzeji v prvom štauki se je leko poglednila nauva razstava o pis-kreni posaudaj.

Na deseto vöro smo šli k meši. Na začetki meše nas je pozdravila slovenska zagovornica v madžarskom parlamenti *Erika Köleš Kiss*, med nami ejkstra *tetico, bratranca in sestrično* gospaуда plebanoša *Tibora*

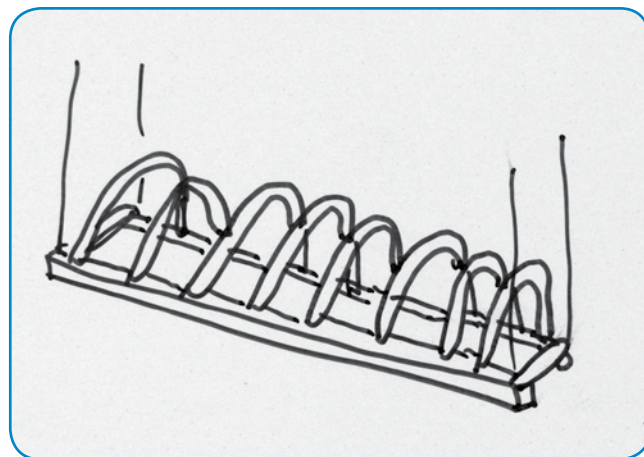
Na veškom igrišči smo meli piknik, smo pogeli špek, lük pa krü, ka so edni za nami pripelali iz Sombotela z avtonom. Po pikniki smo sombotelski Slovenci in Madžari iz muzejskoga društva z mali darom pozdravili za rojstni den gospau Médy, štera odi na programe bejdvej družtev.

Vsi vküper smo šli pejški *do vod-ne elektrarne* na Rabi, štera pri Dolenjom Siniki priteče iz Av-

V künji inda in gnes (17)

Krüšnjek – krušnica – kenyértartó

Inda svejta so pekli krü doma v peči, za 2-3 kedne, po 5-8 kolačov. Krü je biu kraugli, vago je 3 kile. Telko krüjov so mogli na ladnom meti, za toga volo so napravili krüšnjek, šteroga so obesili na plafon v klejti. V edno rámo iz borovi lat so leskove klince nuvogibali. Med te klince so krüje nutdejvali tak, ka so lepau na red stali.

Gnesnaden v bauti, prauti kipüjemo krü pa ga mamu v künji v lesenoi ali plastičnoj škatüli. Tisti, šteri na rejtke odijo v bauto, zdaj tó več krüja küpijo, pa krü dojmzmrznejo, v zamrzovalnoj škrinji (hűtőláda) ga majo več dni.

Marija Kozar

strije na Madžarsko. Z nami je bila gospa *Klara Kóvári Fa*, či Hermine Guttman. Guttman-novi so meli tam žago, gde je zdaj elektrarna, prejk Rabe pa mlin in ižo. Gospa Klara je mejla s seuv stare kejppe, pa nam je pripovejdala o *starom mlíni* pa življenji njine držine. Mati je

ški. Drügi smo pa nazaj v ves šli, od tistec pa z busom v Monošter, pa s cugom v Somboteu. Veuko srečo smo meli, ka je lejpi cajt biu, tak ka venak letos nas je največ prišlo na Pavlovo paut. *Blüzi 60 nas je bilau*, polonje iz Slovenskoga kulturnoga društva Avgust Pavel iz Sombo-

Gospa Klara je pokazala stare kejppe in dokumente o Guttmannovom mlíni

znala slovenski tó, vej je stara mati bila Slovenka (stari oče pa Nemec). Pred drügov bojnov so že meli malo elektrarno, tak so leko v cerkvi tó z elektrikov svejtli.

Ništerni od nas so šli prejk Rabe pa Avstrije nazaj v Monošter pej-

tela. Radi smo bili, ka se je telko Madžarov vzelo za tau, ka pá spozna edno ves iz Slovenskoga Porabja. »Če spoznamo eden drügoga, te mo radi meli eden drügoga« – kak je Avgust Pavel pravo.

Marija Kozar

... DO MADŽARSKE

Med sto najbogatejšimi le dve ženski

Na seznamu sto najbogatejših ljudi na Madžarskem najdemo le dve ženski, ena od njiju je Izabella Zwack, njen priimek poznamo tudi po znani žgani pijači Unicum. Da prideš na seznam, moraš imeti najmanj 7,5 milijarde forintov premoženja (približno 25 milijonov evrov). Zanimivo je, da na seznam najbogatejših na svetu ne bi prišel niti najbogatejši Madžar, to je Sándor Csányi, njegovo premoženje je vredno 260 milijard forintov (875 milijonov evrov). Ob tem, da je lastnik OTP banke, ima veliko agrarnih podjetij in tudi naložbe v Singapurju. Lani je zaključil zelo dobičkonosno leto, kajti njegovo premoženje se je povečalo za 60 milijard forintov. Drugi na lestvici bi bil pred enim letom še prvi, kajti njegovo premoženje znaša 200 milijard forintov. László Bige je lastnik in generalni direktor podjetja Nitrogénművek Zrt, ki proizvaja umetno gnojilo v količini, pomembni tudi za Evropo. Na tretjem mestu je lastnik internetnih strani jasmin.com, ki ponujajo vsebine za odrasle. Premoženje Györgya Gattyána je 180 milijard forintov, s tem je prišel z lanskega šestega na tretje mesto. Največ na lestvici – 26 mest – je v enem letu napredoval župan Felcsúta, rojstnega kraja premiera Orbána. Premoženje Lőrincza Mészárosa je v enem letu postalo petkrat večje, naraslo je s 23,8 milijarde forintov na 120 milijard forintov, s tem je zasedel 5. mesto na seznamu.

Kakih 8800 sumov o pranju denarja

Banke in druge finančne institucije so leta 2016 javile na Nacionalno davčno upravo (DURS v Sloveniji) kakih 8800 sumov pranja denarja ali financiranja teroristične dejavnosti. V okviru davčne uprave deluje pisarna proti pranju denarja, ki je mesečno povprečno dobila od 500 do 600 prijav, največkrat od raznih bank, hranilnic, toda podatke je dobivala tudi iz menjalnic ali pošte. Pisarna je podatke velikokrat posredovala organom pregona, več kot 400-krat so se obrnili na policijo, več tisoč podatkov so poslali tudi Centru proti terorizmu.

Ge tü mir mam

Dosta lejpi mest je v Porabji, edno med tejmi je na Gore-njom Seniki na Grbenščeki, tam, gde Grabašna Trejza, po možej Fiszter tetica živejo. Samo tau je vsigdar tak, ka na tistom mesti, stero se mena vidi, je živeti nikdar nej léko. Pri tetrici Trejzi sem že gnauk odo, dapa zdaj, gda sem se tam mimo pelo, nejsem mogo vöprstati, ka bi se nej stavo.

Kak višegradestojim napauti, že rejsan se samo streja vidi, tak je vse nutzaraslo. Nej čüda, vej pa kaulivrat že nikoga nega, ona sama žive s sinaum v tau grabi. Ranč sem še nej do dvorišča prišo, gda psauva začneta lajati. Eden na streji višeglejvov, drügi pa na stumbi. Dapa zaman sta se krpila, namé sta nej mogla postrášiti. Klonckam, dapa niške se ne zglesi, nutraustaupim na dvera zraven v künjo, gde tetica ranč zajtrk majo. Dapa nejso me čüli, zato ka glasno radio poslušajo. Gda me zaglednejo, goraskaučijo z rokami me k sebi stisnejo pa tak pravijo: »Kak dobro, ka si prišo, vej pa že tak dugo sem te nej vidla, istina, ka sem te nej čakala, nejsem vedla, ka prideš«.

Dja sem nikanej pravo, samo tak zbejlim sem je gledo, tak dobro so me zamerkali pa tak fejest so me čakali, sem si mislo, samo tau ne vej, ka zaka. Vseeno, še itak baukše, ka so me tak lopau sprejeli, kak če bi me zagnali. Gda sem dolavseu na stolec, oni pa na postelo, te me tak čüdnopoglednejo.

»Vejš ka, ge sem se vejn zmejšala,« se smejejo tetica, ge sem tau mislila, ka ti si iz Markovec prišo, pa samo zdaj vidim, ka sto si.«

- *Lejpo, še vejn lepše je tü pri vas, kak gda sem slejd-njič tü odo. Gda sem dola po brejgi üšo, edna drejva prejk po pauti ležala, pri vas je tö fejest veter fudo?*

Grabašna Trejza se malo srečajo z lidami

»Pri nas tü v grabi tö dosegne vöter, dapa nej tak fejest. Istina, kantle, ka so na stumbaj bile, so vse taodletele, še zdaj ne vej, ka gde

Iža se skriva med drejvami

so. Ranč včara sem gledala, ka so me boričke že cejlak nutzarasli, nebau že samo tagor vidi, pa tau vsigdar üše bau. Zdaj sem pa don tau mislila, če tau vözosekam, tau zdaj še nika drv vö ne dá, tak ka te malo itak počakam dočas ka malo

zrastejo.«

- *Tü v dvorišči nišo veliko drejvo mate podrejšo, tau je vam veter vöobrnó?*

»Tau je črešnja, dapa ta že vejn dve leta tü ležala, zato ka tam na robej bila. Sin je vejke vküpozöžago, steblo je pa tam ležalo dotejga mau. Zdaj, gda je moj brat tü bijo, te dva sta ga vküpozöžagala. S tistimi velikimi panjami ne ladam, dapa drüge sem že vse vküp skalala. Trbej drva, zato ka če tak bau kak letos, te dosta drv tazakürimo. Zdaj je tak mrzlo bilau, ka meni so v rami rauže vse pozeble v tistoj üži, gde so rauže, zato ka müva se bola v zadnjój üži zdržavava.«

- *Zdaj so vam vanej rauže nej zmrznile, gda je te mraz biu?*

»Nej, zato ka ge sem nej mejla vanej rauže, še tiste leandre znautri v ganki mam, šteri so že taši kak drejvge. Brat, gda mi je krizanten vö iz klejti zvlačo, pravo,

ka je vöznosi, dapa ge sem nej pistila. Cejlo zimau sem je kraužila, zdaj, če je vödejem, te vse zaman bilau, zato ka zmrznejo. Ge še vse flanco pa aubrike znautri v ladi mam posejano, vej gda že baukšo vrejmen baude, te je vöposadim. Samo tej vragauvge, zaman mam nutzagrajeno, nut mi skačejo v ograćenek, zaman sem vse glaže pa piksline gornalekla.«

- *Tej mali psauvge ne obranijo njivo?*

»Vejš, kak je tau, psauvge zato vnoči tö spiyo. Te eden je že tak stari pa taši nevolen, ka ga je lagvo gledati, mali, tisti se je tü skoto, samo tisti je pa taši boječi. Eden pes je še biu, dapa tistoga je pa eden vekši pes vse vküpzgrizo, dočas ka sem ge vpamet vzela, zaman sem ga nutprinesla, več sem ga nej mogla obraniti.«

- *Kokauši še mate?*

»Mam, samo ge tak rano je še ne pištjavam doj, zato ka te sir moram ojditi za njimi pa je zvati. Zdaj že s kokautom mam taši egyezmény, pogaudila sva se, če ga zovem, te se mena zglesi, začne spejvati, pa te znam, kak daleč so kraj od kuče, nej mi je trbej iskati. Moram je skrb meti, zato ka zmejs lisica tö pride pa tü pa tam mi edno kokauš odnese. Gda kokauš riški, pes tak leti, samo dočas on tapride, dočas lisica taleti.«

- *Če tak gledamo, sami ste ostali na tom tali Senika.*

»Tü je gnauksvejta vse puno lüstva bilau, samo vse so odišli ali tapomrli. Tü, ka kauli te velki lejs vidiš, tau so gnauksvejta vse orali pa njive so bile. Dobro je bilau na Grbenščeki, tü smo mi vse meli, ka nam je trbelo. Tam

ozajek stüdenec mamó, prvin smo s kantlov grabili vodau, sledkar smo na pumpo meli, gda je pa vöposeno, te smo pa nutplačali na vodovod. Davnik je te stüdenec telko vode emo, ka vö z nje ga je voda tekla nut v edno mlako, vö z mlake pa tada le doj po dolej. V tau mlaki telko pa taša lejpa voda bila, ka ženske so tü gvant prale. Gnauk je moj brat tü posado hóvirág (zvončke) pa od tistoga mau tak na šurki skaus tavö rastejo, vejn več gezero betvi. Gda cvetejo, tašoga reda je vse bejlo gé. Vejš, kelko lüdi je tü vöskopalo, ka so si doma sedili, pa vidiš, nej ka bi menje bilau, od leta do leta je več.«

- *Če bi nej müjs bilau, vi bi, tak mislim, nej šli tadola k poštiji?*

»Nej bi üšla zato, ka je tü tak mirno, tü trno nikanej trbej tazapirati. Pomalek tak lopau kaj cejli den taštibram. Istina, zdaj menje dela mam, zato ka nejmam pujčka. Ge televizijo vodnek nikdar ne gledam, samo večer, bola radio poslušam. Tau je baja gé, ka sama sem gé, küjati pa prati mi trbej, pa vse je na meni. Dostakrat sem sama na sebe črmerna, zato ka sir nika delam, pa če de me stoj pito, ka sem delala, te ma dun nemam vej ga baug ka pokazati, ka sem cejli den delala.«

- *Gda ste bili spodkar v vesi?*

»Ge nikan nédem, zato ka me graubo kolena boli, ge sem že več lejt nej odla spodkar v vesi. Ge se z lidami malo srečam, bola samo s poštašom, steri sé pride, gda kakšno pismo mi prinese. Tü ge avto trno ne vidim, bola samo traktore, steri v lejs odijo po drva.«

Karči Holec

Slovenske zgodovinske pripovedi - 18.

Gnauk gor, gnauk doj - gospodarstvo se gible

Po dvajseti lejtaj bojn, štere so Avstrijo dosta koštale, je kauli leta 1825 začnilo domanje gospodarstvo vsikdar bole krepko grtūvati. Bauk-

ja je je bilau kauli 250 (od toga 65 v Trsti). Na konci 20-i lejt so gratale prve mašinske fabrike, štere so nūcale mauč pare. Nauve tehnike

pa Trsta.

Ráne pa je že dojšlo za vse, priškalo se je tazagnati beteg küge (če rejsan je leta 1836 dosta morila kolera). Menje lidi je mrlau, več se je je naraudilo, na Slovenskom je od leta 1818 do 1846 gratalo skoro 30 procentov več lūstva.

Zavolo toga pa je ovaška gratala socialna struktura tō. Vō je prišo zakon o raztalanji paverskoga grūnta pri erbanji, v cajti pred revolucijov so se dale drobile paverske zemlé na cejlom Slovenskom. Numera »gruntarov« (šteri so meli zemlau) je ostalo gnako, dosta več pa je gratalo »kajžarov« pa »gostačov«, šteri so si za žitek zaslužili indrik: v železni fabrikaj, kak foringaške ali z domanjimi meštrijami.

Varaši so vsikdar vekši grtūvali - v prvoj polovici 19. stoletja se je numera varašancov povekšala za več kak 40 procentov, v Ljubljani pa za 75 procentov. V centri dežele Kranjske, v glavnem varaši gnešnje Slovenije je djenau polonje lūstva bilau delavcov pa služkinj, 30 procentov je bilau bautošov, majstrov pa njini inašov, 12 procentov plemičov, dūhovnikov pa fiškališov ino 8 procentov študentov.

Gda so leta 1849 dojbili revolucijo, je neoabsolutistični režim proba pomagati gospodarstvu z liberalnimi rendelūvanji. Leta 1851 je več nej trbōlo plačūvati carino (vám) na vogrskoj grajnci, ka pa so ostale carine, so se spoj pomenjšale. Zemliška odveza (jobbágyfelszabadítás) je pomagala tak paverstvu kak industriji, dale pa so zidali železniško štrejko ranč tak.

Začnila pa se je duga kriza: porci so bili visiki, zemliškim gospaudom je trbōlo plačati za zgūblene delavce, pauv je večkrat lagvi biu, konkurenca je vsikdar krep-

ša bila - zatok se je dosta pavrov spakivalo v industrijske centre ali na tihinsko.

Gda so železniško štrejko med Ljubljanov pa Trstom polagali (1849-57), je potreba po kulni, železi pa lejsi pozitivno pomagala ništernim domanjim fabrikam, odavanje je tō vekšo gratalo. Ljubljana je duga lejta mejla slejdnji panauf prauti maurdji, zatok je dobila velko znamenje. Od 50-i lejt dale so v

bo« (KID), štera je Jesenice na Gorenjskom napravila za moderni industrijski center. Leta 1873 pa so napravili »Trboveljsko premogokopno družbo« (TPD), štera je povezala največše rudnike kulna na Slovenskom (Trbovlje, Zagorje ino Hrastnik pri Savi pa eške drūge).

Na »črni petek«, 9. majuša 1873, je prišlo do kraha na bōrzi v Beči. Té je pokazo, ka se gospodarstvo ne more »do

nēba« povečavati ino za dvej desetletji stavov monarhije. Kriza je največ škoda napravila v industrijsko krepki krajina, po agrarni deželaj je menje kvara bilau. Zidanje železnice se je na Slovenskom pá stavilo za dvajsti lejt, ka se je spoj poznalo tak v industriji kak v paverstvu. Po leti 1876 je pomalek vse baukše grtūvalo. Predsednik

Stakšimi plakati so reklamo delali za štrejko med Bečom pa Trstom

primorskom avstrijskom varaši Trsti zidali velke fabrike za šifte.

V prvoj polovici 60-i lejt so enjali z zidanjem železniški štrejk, tak je prišlo železarstvo v krizo. Tekstilnoj industriji je bilau žmetno zavolo blaga z Merike, v agrarnom sektori pa je ranč tak konkurenco davalo falo sildje z drūge strani oceana pa Ru-soškoga.

Leta 1867 je dualizem pripeplo stabilizacijo notranje politike, pogučali so se o carinaj, porcaj, dugaj ino nauvoj železnici. Tistoga leta se je začno »gospodarski boom«, stvaurili so dosta nauvi bank ino pá začnili polagati štrejko. Leta 1869 so se železarski veštauki pa fabrike združili v »Kranjsko industrijsko druž-

vlade Eduard Taaffe je nej njau, ka bi ekonomijo samo »nevidna rauka piaca« ravnala. Skrb je emo na domanje delavce pa kapital, postavlo je carine, davo na porgo, zmenjšo porce, talo peneze od rosaga, šteri je prejkvzeu železnico.

Kriza je na Slovenskom nej dramatična bila. Samo tiste firme so na nikoj prišle, štere so ovak tō lagvo stale. Dobri veštauki pa fabrike so s pomočjav tihinskoga kapitala k sebi prišli, dvej veuki firmi (KID in TPD) sta se ranč tak brž povečavali.

Kriza pa se je donk pá pokazala v paverstvu. Tak je s Slovenskoga odvandrlo več stau gezero lūdi inan v Evropo pa v Meriko.

-dm-

Železarna Kranjske industrijske družbe v gorenjski Jesenicaj

šiva sta gratala paverstvo pa industrija, najbolje na Češkom, Moravskom, Šleziji pa Spaudnjoj Avstriji. V tej krajina je bilau kak indrik v Evropi, depa na Slovenskom je tō nej lagvo šlau. Istina pa je, ka je v monarhiji skoro nika nej baukše gratalo v Galiciji, Bukovini, Dalmaciji pa na Vogrskom. Najbole brž je naprej ūšo varaš Trst.

Pred revolucijov leta 1848 se je že pokazo hasek reform v agrarnom sektori. Steli so, ka aj bi pavri s kem več odavali ino bole intenzivno pauvali na zemlej, tak je vsikdar menje njiv prazni ostalo. Nut so vpelali nauve paulske kulture, maro so dali v štale ino plansko gnojili njive. V lejtaj 1815-1817 je biu spoj lagvi pauv ino velki glad, eške samo po tistem so začnili na velko pauvati krumple na Kranjskom pa Štajerskom ino kukarco na Koroškom, Goriškom pa Štajerskom. Dosta je znamenūvalo vpelavanje dine pa repe, dale léna pa konauple za industrijo ino komance za maro.

Vse tau nauvo v paverstvu je pripelalo pobaukšanje neagrarnoga sektora tō. Na Slovenskom se je pred revolucijov povekšala numera manufaktur, do srejde stolet-

so se pokazale v tekstilnoj industriji tō, bombaž (pamut) so preli v Ajdovščini, Prebol-di pa Ljubljani. Pomalek so fabrike vōminile manufakture pa veštauke (za sukno, platno ali žido).

Železarstvo je bilau eške najbole važno v gospodarstvu slovenski dežel, istina pa je, ka so se male delavnice (kauli stau) žmetno gordržale prauti tihinskoj konkurenci. Najvekša železarna je bila v koroški Prevalaj, štera je v Avstriji oprvin začnila rediti tračnice (vasūti sínec) ino oprvin nūcala kuln iz svojoga rudnika (bánya) v Lešaj - drūge fabrike so nūcale eške vaugeldje.

Velka revolucija v gospodarstvu na Slovenskom je bilau, gda je železniška štrejka z Beča prišla leta 1846 do Celja, 1849 pa do Ljubljane. Donk je razloček med slovenskimi deželami pa drūgimi krajina z baukšim gospodarstvom vsikdar vekši grato. Problem je biu, ka se je agrarni sektor preveč pomalek komercializéro, pavri so nej dosta odavali pa kūpūvali, zatok so nej zavolé iskali industrijske produkte. Domanjoga kapitala (tōke) je ranč tak malo bilau, največ penez je prihajalo z Beča

DAN ZEMLJE – V VRTCU SAKALOVCI SMO POSADILI DREVO

22. aprila obeležujemo svetovni dan Zemlje. Na ta dan se še posebej spomnimo na pomen varovanja okolja na Zemlji. Učenje odgovorne-

ga ravnanja z naravo pa se začne že v predšolskem obdobju.

Različne, ekološko obarvane dejavnosti so se vrstile že od meseca marca. Veliko smo se pogovarjali o naravi in pomenu rastlin ter živali za naš planet. Seznanili smo se z letnimi časi in se podrobneje pogovarjali o značilnostih pomladi. Seznanili smo se s slovenskimi besedami za pomladne cvetlice (zvonček, trobentica, tulipan, narcisa, žafran, marjetica) in se naučili

dve pesmici. Prva pesmica govori o trobentici in zvončku, druga pa o prihodu pomladi. Slovensko smo poimenovali tudi živali (čebela, pikapolonica, polž, mravlja, krt, gosenica, metulj, pajek, ptice), ki jih lahko najdemo in vidimo na travniku, vrtu, igrišču. V lonček smo posejali por, ki so ga otroci pridno zalivali. Naučili smo se tudi, da odpadki sodijo v koš in da je potrebno odpadke ločevati.

Na sprehodih in bivanju na prostem smo opazovali prebujanje narave, cvetlice, drevesa, živali, iskali smo krtine ...

Za zaključek smo v petek 21.

aprila ob dnevu Zemlje na vrtčevskem igrišču posadili drevo. Vzgojiteljice smo pomagale izkopati jamo, vanjo smo položili našo sadiko. Nato pa so otroci sami s svojimi lopatkami zakopali jamo in zalili drevo. Sedaj pa bomo potrpežljivo čakali in opazovali, kako bo naše drevo raslo.

Vzgojiteljica asistentka Romana Trafela in vzgojiteljica Livia Nemeš

Muzeološka delavnica na števanovski šoli

V tem šolskem letu smo na DOŠ Števanovci že tretjič imeli muzeološko delavnico. 20. aprila ob 11. uri so imeli učenci 7. in 8. razreda zadnjo delavnico, ki jo je vodila Mateja Huber iz soboškega muzeja. Matejo že poznamo več let, spoznali smo jo na etnološkem taboru, na katerem je naša šola sodelovala s šalovsko šolo. Namen delavnice je bil, da učenci s sestavljanjem deščic spoznajo

način gradnje cimpranih hiš. Na začetku je Mateja predstavila, kako so v davnih časih gradili hiše, iz kakšnih materialov so jih postavljali. Potem so učenci izdelali iz deščic šatulje. Pridno so delali, kajti dejavnost je bila zanje zelo zanimiva.

Hvala Mateji za izvajanje delavnice, soboškemu muzeju pa za možnost.

Agica Holec, ravnateljica

VELIKONOČNI PRAZNIKI V PREKMURJU

Razgled v štiri države

V naši družini je že tradicija, da velikonočne praznike praznujemo skupaj. Vsako leto obiščemo neko lepo pokrajino v Sloveniji. Bili smo že na slovenskem morju, v Julijskih Alpah, na Koroškem, na Ptuj in v Celju, hkrati smo hodili tudi v Ljubljani, v Mariboru, v Postonjski jami in Predjamskem gradu.

Letos spomladi smo se potepali po Prekmurju. Znova so bili z nami tudi moji starši, ki živijo na severu Madžarske. Že v četrtek so prispeli v Monošter in so čakali veliki petek,

ki je bil dan odhoda. Ko smo prestopili mejo, je moj oče vzkliknil: »Hura, že smo v Sloveniji!«

Stolp Vinarium v Lendavi

Rekel sem jim, da v več naseljih Prekmurja živijo tudi Madžari. V dopoldanskem

času smo se pripeljali v Lendavo. Naša prva pot je peljala k stolpu »Vinarium«. Poti po griču so ozke in vijugaste. Na gričih pridelujejo grozdje in vinorodno pokrajino je mogoče prehoditi po vinskih cestah. Moja žena in mama sta se pri razglednem stolpu prestrašili višine, ampak rekel sem jima, da se lahko udobno vzpnemo z dvigalom. Višina razglednega stolpa je 53,5 metra. Z razgledne terase je prekrasen razgled. Od tod se dobro vidi po Sloveniji, Avstriji, Madžarski in tudi Hrvaški. Torej razgled v štiri države. Navzdol smo prišli peš po 240 stopnicah. Spotoma je moj oče rešil življenje nekaj golobom, bili so namreč med dvema steklenima stenama, samo so se zaletavali, niso odkrili izhoda. Gostje so očetovo dejanje pozdravili z aplavzom.

Srečanje po desetih letih

Ob parkirnem prostoru je nek slovenski človek prodajal spominke. Opazovala sva drug drugega, pazila drug drugega. Pozdravil sem ga in mu rekel: »Opravičujem se, da motim, ampak na vi-

Pogovarjala sva se slovensko in tudi madžarsko. Pojasnil mi je, da sva se pred desetimi leti skupaj udeležila pohoda po Lendavskih gorica. Objela sva drug drugega.

Za okrepčilo smo jedli po-

Moja starša in žena pred ogromno pisanico

dez se mi zdite znani». »Ja« – je odgovoril – »zdi se mi, da sva se že srečala«. »Ampak kdaj in kje?« – sem vprašal.

murski langoš in nadaljevali našo pot v Moravske Toplice.

*(se nadaljuje)
Attila Fácán*

SPORED SLOVENSkih TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV

**OD 5. MAJA
DO 11. MAJA**

PETEK, 05.05.2017, I. spored TVS

5.55 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Ugriznimo znanost: Ekstremne glive, oddaja o znanosti, 12.20 Nagelj, japonska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Tarča, Globus, Točka preloma, 15.20 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.05 Duhovni utrip, 16.25 Profil: Dr. Brent Glass, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Slovenski magazin, 17.55 Novice, 18.00 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 18.10 Pujsa Pepa: Gussarski zaklad, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 21.25 Na lepše, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Pismo, ameriški film, 0.45 Profil: Dr. Brent Glass, 1.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.35 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.30 Info-kanal

PETEK, 05.05.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.45 To bo moj poklic: Inženir strojništva, dokumentarna serija, 9.30 Blešča, oddaja o modi, 10.15 Vsak ima svojo resnico, dokumentarni feljton, 11.00 Hišica v preriji (II.): Na taborjenju, ameriška nadaljevanka, 11.45 Halo TV, 12.50 Dobro jutro, 15.25 Dober dan, 16.10 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 16.35 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.00 Hišica v preriji (II.): Spominjajte se me, ameriška nadaljevanka, 18.00 Halo TV, 18.55 Otroški program: Op! 20.05 Moj sin, francoski TV film, 21.45 Ukane po kanadsko: Zdravje, razvedrilna oddaja, 22.10 Ukane po kanadsko: Tehnologija, razvedrilna oddaja, 22.40 Polnočni klub: Ko hobi postane služba, 23.55 Svetovni popotnik: Buenos Aires, vodnik po mestu, 0.50 Glasbeni spoti, 1.55 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

SOBOTA, 06.05.2017, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.50 Vina sveta, razvedrilno potopisno kulturna oddaja, 11.40 Platforma: Osemdeseta - od disko kluba do televizije, 12.40 Kaj govoriš? = So vakeres? 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.50 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 14.20 Ambienti, 15.05 Sanje o prihodnosti: Moda prihodnosti, francoska dokumentarna serija, 16.00 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Vida Žabot, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Neverjetna živalska čutila: Nadčloveška čutila, češko-ameriška dokumentarna serija, 17.45 Taksij, kviz z Jožetom, 18.00 Pregreha brez greha, kuharska oddaja, 18.30 Ozare, 18.40 Kalimero: Petrkova zabava, risanka, 19.00 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Kdo bi vedel, zabavni kviz, 21.15 Bučke, satirično informativna oddaja, 21.45 Nočni receptor, angleško-ameriška nadaljevanka, 22.50 Poročila, Šport, Vreme, 23.20 Križev pot, nemški film, 1.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.45 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 2.40 Info-kanal

SOBOTA, 06.05.2017, II. spored TVS

6.30 10 domačih, 7.00 Najboljše jutro, 9.00 Dober dan, 9.40 TV poroka 2017, 10.30 Hišica v preriji (II.): Spominjajte se me, 1. del, ameriška nadaljevanka, 11.30 Nagelj, japonska nadaljevanka, 12.55 Na lepše, 13.35 10 domačih, 14.10 Ko črte govorijo, dokumentarni film, 15.00 Ukane po kanadsko: Zdravje, razvedrilna oddaja, 15.25 Ukane po kanadsko: Tehnologija, razvedrilna oddaja, 16.00 Rokomet (M) - kvalifikacije za EP 2018, Nemčija : Slovenija, 17.55 Košarka: liga za prvaka - polfinale - 1. tekma, 19.50 Umori na podeželju (XVII.): Balada o Midsomerju, angleška nanizanka, 21.30 Zvezdana, 22.20 Ko se zaljubiš - André Rieu v Maastrichtu 2016, koncert, 0.55 Popšop, 1.30 Blešča, oddaja o modi, 2.05 Glasbeni spoti, 3.05 Rokomet (M) - kvalifikacije za EP 2018, Nemčija : Slovenija, 4.40 Zabavni kanal, 5.15 Glasbeni spoti, 6.15 Popšop,

NEDELJA, 07.05.2017, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 9.20 Nabriti detektivi: Zasužnjena, nemška otroška nanizanka, 10.00 Podpornica, evangeličanska humanitarna prireditve, 10.55 Na obisku, 11.25 Žeja po miru: 30 let Duha Assisija, dokumentarni film, 12.00 Ljudje in zemlja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 15.00 Čarokuhinja pri atu: Idrijsko, 15.20 Modna hiša Velvet: Obisk, španska nadaljevanka, 16.45 Kino Fokus, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.40 Dinotačke: Kar je bilo

udobno, risanka, 19.00 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Medičejci, gospodarji Firenc, koprodukcijska nadaljevanka, 21.00 Zgoraj brez: Manca G. Renko, 21.50 Poročila, Šport, Vreme, 22.20 Vojna laži, nemška dokumentarna oddaja, 23.55 Godalni kvartet Tartini: J. Golob, Godalni kvartet, 0.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.35 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.30 Info-kanal

NEDELJA, 07.05.2017, II. spored TVS

7.00 Duhovni utrip, 7.15 Posebna ponudba, izobraževalno-svetovalna oddaja, 8.05 Glasbena matineja: Koroška poje: Milka Hartman (1902-1997), 9.10 Neverjetna živalska čutila: Nadčloveška čutila, češko-ameriška dokumentarna serija, 9.50 Nagelj, japonska nadaljevanka, 11.55 Žogarija, 12.40 Aritmični koncert: Katalena - Enci benci Katalenci, 13.45 Enid, angleški film, 15.15 Mesto, ki kljubuje, dokumentarni film, 16.20 Zvezdana, 17.00 Hišica v preriji (II.): Spominjajte se me, ameriška nadaljevanka, 17.55 Avtomobilnost, 18.30 Ambienti, 19.00 Z glasbo in s plesom: Slovenska zemlja v pesmi in besedi (Ljudski pevci in godci), 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Sanje o prihodnosti: Šola prihodnosti, francoska dokumentarna serija, 20.55 Glasovi strahu: Pravica, koprodukcijska oddaja, 21.25 Časnik, hrvaška nadaljevanka, 22.20 Bučke, satirično informativna oddaja, 22.45 Moja hči Ana Frank, nemški igrano-dokumentarni film, 0.20 Vikend paket, 1.40 Glasbeni spoti, 2.45 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

PONEDELJEK, 08.05.2017, I. spored TVS

5.55 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.15 Pregreha brez greha, kuharska oddaja, 10.40 10 domačih, 11.15 Vem!, kviz, 12.00 Kaj govoriš? = So vakeres? 12.15 Nagelj, japonska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Sveto in svet: Smo Slovenci še Marijin narod? 14.25 Osmi dan, 15.00 Dober dan, Koroška, 15.30 Armanova skrivnost: Srce, nemška mladinska nadaljevanka, 15.55 Z glasbo in s plesom, 16.35 Profil: Bogdan Benigar, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Osvežilna fronta: Vozniški izpit, oddaja za mladostnike, 17.55 Novice, 18.00 Mulčki: Drži ali ne drži?, risanka, 18.05 Svet živali: Krokodil Kroko, risanka, 18.10 Vila Mila: Stisni zobe, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio city, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Opus: Zvočne kopeli, 23.40 Glasbeni večer, 0.15 Profil: Bogdan Benigar, 0.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.50 Info-kanal,

PONEDELJEK, 08.05.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.25 To bo moj poklic: Inženir elektrotehnike, inženir energetike, dokumentarna serija, 9.10 7 grehov in vrlin, dokumentarni film, 10.20 Halo TV, 11.10 Hišica v preriji (II.): Spominjajte se me, ameriška nadaljevanka, 12.00 Dobro jutro, 14.25 Polnočni klub: Ko hobi postane služba, 15.35 Ljudje in zemlja, 16.30 Avtomobilnost, 17.00 Hišica v preriji (II.): Na koncu mavrice, ameriška nadaljevanka, 18.00 Halo TV, 18.55 Otroški program: Op! 20.05 Stockholm, 12 točk!, 21.05 Lahko sem srce, dobredelna prireditve za osebe s posebnimi potrebami, 22.40 Kraljestvo pritlikavcev, ameriško-kitajska dokumentarna oddaja, 0.00 Glasbeni spoti, 1.05 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

TOREK, 09.05.2017, I. spored TVS

5.40 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.00 Vem!, kviz, 11.40 Žeja po miru: 30 let Duha Assisija, dokumentarni film, 12.20 Nagelj, japonska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Studio city, 14.40 Village Folk - Ljudje podeželja: Sicilijanske pomaranče, izobraževalno-dokumentarna serija, 15.00 Kanape - Kanapé, oddaja TV Lendava, 15.35 Otroški program: Op! 16.30 Po Sloveniji, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Posebna ponudba, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Poldi: Dan, ko je Ribji kralj ostal brez vode, risanka, 18.10 Niko: Bodi to, kar si!, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Oproščen (II.), norveška nadaljevanka, 20.50 Dobrodošli v Begunistanu, francoska dokumentarna oddaja, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Spomini: Ladija Štritof, dokumentarna oddaja, 1.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, Po Sloveniji, 2.10 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 3.05 Info-kanal

TOREK, 09.05.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.40 To bo moj poklic: Fizioterapevt, delovni terapevt, dokumentarna serija, 9.30 ... Naša bo letos pomlad (Kajuh), dokumentarni film, 10.35 Utrinek - zgodbe priseljencev: Migranti iz Gioiose Ionice, izobraževalno-svetovalna oddaja, 11.00 Hišica v preriji (II.): Na koncu mavrice, ameriška nadaljevanka, 11.45 Dobro jutro, 14.20 Dober dan, 15.05 Kdo bi vedel, zabavni kviz, 16.20 TV poroka 2017, 16.55 Hišica v preriji (II.): Dar, ameriška nadaljevanka, 17.55 Košarka: liga za prvaka - polfinale - 2. tekma, 19.45 Ema 2017, finalisti, 20.25 Zakulisje Eme 2017: Emina »kuhinja«, 20.55 Pesem Evrovizije 2017, 23.05 Viridiana, špansko-mehiški film, 0.50 Glasbeni spoti, 1.50 Košarka: liga za prvaka - polfinale - 2. tekma, 3.30 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

SREDA, 10.05.2017, I. spored TVS

5.40 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.00 Vem!, kviz, 11.45 Opus: Zvočne kopeli, 12.20 Nagelj, japonska nadaljevanka, 12.35 Nagelj, japonska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Zgoraj brez: Manca G. Renko, 14.35 Duhovni utrip, 15.00 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.35 Male sive celice: OŠ Ljudski vrt Ptuj in OŠ Zbora odposlancev Kočevje, kviz, 16.30 Po Sloveniji, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Čarli in Lola: Prav zares lahko paziva na tvojega psa, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Ljubezen je v zraku, francoski film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Geometrija življenja, angleška nadaljevanka, 0.05 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 0.40 Dnevnik Slovencev v Italiji, Po Sloveniji, 1.30 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.25 Info-kanal

SREDA, 10.05.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.40 Kanape - Kanapé, oddaja TV Lendava, 9.25 To bo moj poklic: Voznik, dokumentarna serija, 10.10 10 domačih, 11.00 Hišica v preriji (II.): Dar, ameriška nadaljevanka, 12.00 Dobro jutro, 14.25 Dober dan, 15.25 Vikend paket, 17.00 Hišica v preriji (II.): Oče in sin, ameriška nadaljevanka, 18.00 Halo TV, 18.55 Otroški program: Op! 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Dmitrij Šostakovič, človek z mnogimi obrazi, koprodukcijski glasbeni dokumentarni film, 21.00 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Josipa Lisac, 21.55 Blešča, oddaja o modi, 22.30 Aritmija, 23.10 Aritmični koncert - Smaal tokk, 0.10 Glasbeni spoti, 1.10 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

ČETRTEK, 11.05.2017, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.00 Vem!, kviz, 11.40 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 12.20 Nagelj, japonska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Burkež Pavliha, dokumentarni film, 14.25 Slovenski utrinki, oddaja madžarske, 15.00 Brez meja - Határtalan, oddaja TV Lendava, 15.30 Stockholm, 12 točk!, 16.30 Po Sloveniji, oddaja TV Maribor, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek: Nš plac, 18.05 Zu: Zu je detektiv, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Osmi dan, 23.40 Panoptikum, 0.35 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Po Sloveniji, oddaja TV Maribor, 1.50 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.45 Info-kanal

ČETRTEK, 11.05.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.25 To bo moj poklic: Komunalni inženir, dokumentarna serija, 9.10 Na lepše, 9.50 Kino Fokus, 10.15 Slovenski magazin, 11.00 Hišica v preriji (II.): Oče in sin, ameriška nadaljevanka, 11.45 Dobro jutro, 13.55 Posebna ponudba, izobraževalno-svetovalna oddaja, 14.30 Neverjetna živalska čutila: Nadčloveška čutila, češko-ameriška dokumentarna serija, 15.00 Pesem Evrovizije 2017, 17.00 Hišica v preriji (II.): Govoreči stroj, ameriška nadaljevanka, 18.00 Halo TV, 18.55 Otroški program Op! 19.55 Svetovni popotnik: Ukrajina, 21.00 Pesem Evrovizije 2017, 23.05 Locke, angleško-ameriški film, 0.35 Glasbeni spoti, 1.35 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

TD DIŠEČI VOLČIN IN VAS DOMANJŠEVCI
vabita na

**11. POHOD
Z DOULOV NA BREJGE**

po razgibani pokrajini obmejne vasi
Domanjševci, v nedeljo, 7. 5. 2017

Zbrali se bomo med 8.30 in 9.00 pri vaško-gasilskem domu v Domanjševcih. Po dobrodošlici in pozdravu bomo ob 9.00 krenili na približno 10 km dolgo pot po obronkih vasi. Na poti nas bodo čakali domačini z dobrotami pridnih gospodinj, s toplo malico pa se bomo okrepčali na koncu pohoda, pri vaško-gasilskem domu.

Prijavnina znaša 6 € za odrasle ter 3 € za dijake in študente za majhne in šolskoobvezne otroke prijavnine ni.

Pohod šteje za Izkaznico pohodnika/pohodnice po Gorikem 2017.

Na pohod se lahko prijavite pred začetkom pohoda ali na email: info@diseci-volcin.si oziroma na tel. št.: 041 237 944 (Simona).

Prisrčno vabljeni!

Organizatorji

VABILO - MEGHÍVÓ

Zveza Slovencev na Madžarskem vas prisrčno vabi
na otvoritev slikarske razstave
likovnega pedagoga
LASZLA HERMANA
z naslovom

»SPREHOD PO NEZNANEM«.

Otvoritev bo

v petek, 5. maja 2017,
ob 19. uri

v razstavnem prostoru Slovenskega doma v Monoštru.

Razstavo bo predstavila dr. Judit Zágorec Csuka.

A Magyarországi Szlovének Szövetsége
tisztelettel meghívja Önt

HERMAN LÁSZLÓ festőművész

»SÉTA AZ ISMERETLENBEN«

című kiállításának megnyitójára,

melyre 2017. május 5-én (pénteken) 19 órakor
kerül sor a szentgotthárdi Szlovén Ház kiállítótermében.

A kiállítást dr. Zágorec Csuka Judit méltatja.

Zveza Slovencev na Madžarskem vas vljudno vabi na

srečanje ljudskih pevcev in godcev

z naslovom **„OD KEC SI, LUBICA?“**,

ki bo v nedeljo, 7. maja 2017, ob 14. uri v konferenčni dvorani
Slovenskega kulturnega in informativnega centra
v Monoštru.

Nastopile bodo skupine iz Slovenije,
Slovenci iz Porabja in Sombotela.

A Magyarországi Szlovének Szövetsége tisztelettel meghívja
Önt a

népdalkörök és népzenezők találkozájára

„OD KEC SI, LUBICA?“ címmel,

melyre 2017. május 7-én, vasárnap, 14 órakor kerül sor
a szentgotthárdi Szlovén Kulturális és Információs Központ
konferenciatermében.

A műsorban szlovéniai és hazai szlovén csoportok lépnek fel
a Rába-vidékről és Szombathelyről.

FOTOGRAFIJA TEDNA

Štefania Dravec: Z mačko in s psom na travniku

Ta teden sta nam poslali liki: Z mačko in s psom na travniku (Štefania Dravec, 5. razred Moja sestra in konj (Florenca Baldauf, 4. razred DOŠ Jožefa Košiča Gornji Senik)

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Ministrstva za
človeške vire (EMMI) ter Urada RS za Slovence v
zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB